

دوشنبه ۱۴۰۰ دی ۱۴ جمادی‌الاول ۱۴۴۳ شماره ۴۸۶۷

گزارش

اعتبارات آبی خراسان رضوی در بودجه ۱۴۰۱

جرعه‌ای که تشنه را سیراب نمی‌کند!

در حالی که رف‌ع تنش آبی مشهد حداقل به هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد، تنها ۱۳۶ میلیارد در بودجه ۱۴۰۱ برای استان در نظر گرفته شده است، آیا برش استانی اعتبارات این خلأ را جبران می‌کند؟

نمایی از سد خشک شده فریمان

این اساس، طرح‌های آبی استان از ردیف‌های لایحه بودجه ۱۴۰۱ حذف نشده‌اند بلکه اعتباری جداگانه و در ذیل فصل پروژه‌های منتقل شده به استان ها تعریف شده‌اند اما هنوز جای سؤال است که چرا سهم استان خراسان رضوی از کل اعتبارات فصل آب لایحه بودجه ۱۴۰۱ کمتر از نیم در صد است. در حوزه ه «آب و فاضلاب» نیز دولت در فصل جداگانه‌ای برای توسعه تأسیسات فاضلاب، بازچرخانهی آب و همچنین آب شهری و روستایی بیش از ۴۳۹۶ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته که این اعتبارات در مقایسه با اعتبارات مصوب ۱۴۰۰ که معادل ۲۱۷۶ میلیارد تومان بوده افزایش «دو برابری» داشته است اما سهم استان خراسان رضوی از این اعتبارات در قالب دو پروژه ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر مشهد و تأسیسات فاضلاب شهر سبزوار تعریف شده که در مجموع حدود ۱۱ میلیارد تومان است. بنابر این سهم پروژه‌های آب و فاضلاب

گزارش
مسعود حمیدی

برای گذر از تنش آبی و اجرای طرح‌های اضطراری تأمین آب مشهد بیش از ۱۱۸۰ میلیارد اعتبار نیاز است، سهم استان از کل اعتبارات فصل «آب» و «آب و فاضلاب» لایحه بودجه حدود «نیم در صد» است. هر چند اعتبارات ۱۶ پروژه آبی استان نسبت به سال گذشته دو برابر شده است اما بنابر اذعان مدیر عامل آبفای مشهد این اعتبارات به حدی ناچیز است که باید منتظر برش استانی اعتبارات متمرکز بود تا بتوان تنها پروژه‌های اضطراری تأمین آب مشهد برای سال آینده را عملیاتی کرد. خراسان رضوی؛ استانی که ۳۴ دشت از مجموع ۳۷ دشت آن ممنوعه و بحرانی است و با بالاترین کسری مخازن آب زیرزمینی در کشور با ۱/۲ میلیارد متر مکعب روبه‌روست، که نتیجه این کسری مخازن آب، تشدید بحران و افت سالانه حدود یک متر سطح آب‌های زیرزمینی و نشست حدود ۲۲ سانتی متری زمین در برخی نقاط دشت‌های بحرانی به‌خصوص دشت مشهد است. استانی که امسال با شدیدترین خشکسالی نیم قرن اخیر دست و پنجه نرم می‌کند، کاهش شدید بارندگی‌های منی نبود تغذیه مخازن آبی زیرزمینی و کاهش منابع آبی سطحی مانند سدها. در چنین شرایطی برداشت آب از منابع زیرزمینی تشدید و کسری مخازن بیشتر می شود و نشست زمین بیشتر از سال های گذشته است. استانی که چنین شرایط بحرانی را به لحاظ منابع آبی دارد و مشهد الرضا به عنوان دومین کلان شهر کشور با بیش از شش میلیون جمعیت سیال و میزبانی سالانه بیش از ۳۰ میلیون زائر امام هشتم (ع)، می طلبد نگاه ملی و فوق العاده برای حل بحران ش وجود داشته باشد.

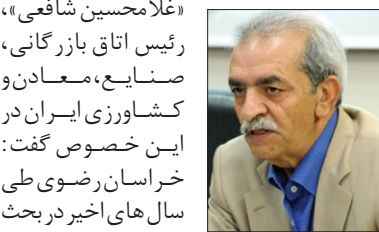
● افزایش ۲۵ در صدی اعتبارات فصل آب کشور بررسی اعتبارات فصل آب لایحه بودجه ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که دولت برای زیر فصل‌های حوزه آب کشور از جمله عر ضه آب، تأمین آب و بهره‌برداری منابع آبی بیش از ۹۲۰۸ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته است که این اعتبارات نسبت به مصوب قانون بودجه ۱۴۰۰ که معادل ۷۳۶۸ میلیارد تومان بوده، افزایش ۱۸۴۰ میلیارد تومان ۲۵ در صدی پیدا کرده اما سهم استان خراسان رضوی

● پروژه‌های فصل آب استان به استان منتقل شده‌اند

دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۱ بخشی از اعتبارات را در قالب «طرح‌های ملی انتقالی به استان» گنجانده است. سهم استان خراسان رضوی از این طرح‌ها ۲۰ پروژه است که بخش عمده آن در حوزه آب است. بنابر این دولت ۱۳ پروژه حوزه آب و فاضلاب را از ذیل پیوست شماره ۲ لایحه بودجه خارج و در قالب طرح‌های ملی انتقالی به استان تعریف کرده است. بر

لایحه بودجه ۱۴۰۱ با همه اما و اگر هایش، حالا در خانه ملت در دست بررسی است. این سند قرار است تکلیف دخل و خرج کشور را در بزنگاه مشکلات اقتصادی برای سال آینده، مشخص کند اما به مثابه بودجه‌های سنواتی گذشته، بعضی رویکردهای غالب تکرار شده‌اند. از کم توجهی به بخش خصوصی و اتخاذ سیاست‌هایی که بنگاه‌های اقتصادی، تولیدی و صادراتی را به مشکلات بیشتر دچار می‌کند تا غفلت از جایگاه و سهم واقعی خراسان رضوی به تناسب نیاز، جمعیت و ظرفیت هایش.

● سهم خراسان رضوی در بودجه ۱۴۰۱، شایسته جایگاه آن نیست

واقع شده است. این استان اگر چه از جهات مختلفی بار مسائل ملی را هم به دوش می‌کشد، اما در این نسخه سالیانه دولت برای این دخل و خرج اقتصادی کشور، آن چنان که باید و شایسته است؛ مورد توجه قرار نگرفته است.

او اشاره‌ای به ۳۰ میلیون زائری داشت که سالیانه به قصد زیارت و سیاحت به مشهد سفر می‌کنند و هزینه‌هایی را برای این شهر و استان دارند و بیان کرد: در بودجه سهمی برای این ظرفیت عظیم و خدماتی که به تناسب باید ارائه شود، مدنظر قرار نگرفته است. این استان شرقی و مرزی، یکی از ظرفیت‌های بزرگ تجاری کشور به شمار می‌آید که باید زیر ساخت‌هایش در حوزه تجارت و ترانزیت به طور مستمر ارتقا پیدا کند اما شاهدیم که به آسانی از این موضوع غفلت می‌شو.

رئیس پارلمان بخش خصوصی خراسان رضوی با انتقاد از کم توجهی به نقش استان‌ها در بحث بودجه‌ریزی، متذکر شد: ساختار تنظیم بودجه کشور باید به سمتی حرکت کند که استان‌ها بر اساس مزیت‌هایشان، ظرفیت درآمذزایی داشته باشند و درآمد آن‌ها نیز در همان خطه، صرف

عمران و آبادانی شود. اگر اصلاحات اساسی با تاکید بر حذف تمرکزگرایی از بودجه‌های سنواتی صورت بگیرد، مشکل کسری که عارضه این بخش است نیز در آینده مرتفع می‌شود. شافعی بر نقش دهی به استانداران و توأمان تفویض اختیارات به استان‌ها به ویژه در موضوع بودجه تاکید کرد و توضیح داد: استان‌های ما زمانی در مسیر توسعه گام بر می‌دارند که مصرف‌کننده بودجه‌های دولتی نباشند و خود ظرفیت ایجاد درآمد و هزینه کردن را به نفع اولویت‌هایشان داشته باشند.

او از پروژه‌های نیمه‌تمام به عنوان یک بار بزرگ بر دوش دولت یاد کرد که در بزنگاه مشکلات موجود، مزید بر علت شده‌اند و گفت: کشور مادر شرایط خاصی قرار دارد که مدیریت جدی باید بر منابع موجود آن صورت بگیرد. بعضی پروژه‌های نیمه تمام، میراث نبود نیازسنجی مناسب و مطالعات کارآمد هستند. به نظر می‌رسد که دولت باید از مشارکت بخش خصوصی برای اتمام آن‌ها بهره بگیرد.

شافعی از منظر مشکلات بخش خصوصی نیز به موضوع بودجه اشاره و بیان کرد: در شرایط موجود که اقتصاد کشور با دشواری‌های متعددی مواجه است، بدنه تصمیم‌ساز دولت نباید گرفتار خوش بینی‌های غیر واقع‌بینانه در خصوص بودجه سال آینده (۱۴۰۱) شود و لایحه مذکور باید با دقت آسیب شناسی شود تا ضعف‌ها و نقایص آن شناسایی و اصلاح آن‌ها مطالبه شود. افزایش ۱۲۶ درصدی مالیات بر اشخاص حقوقی (شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی)، یک تناقض در هدف‌گذاری دولت برای حمایت از تولید و رشد اقتصادی به شمار می‌آید.

وی متذکر شد: در لایحه بودجه ۱۴۰۱، درآمد‌های مالیاتی دولت افزایشی ۶۲ درصدی دارد اما به موازات این افزایش، این نگرانی اقتصادی، یک تناقض در هدف‌گذاری دولت برای حمایت از تولید و رشد اقتصادی به شمار می‌آید.

رئیس اتاق بازرگانی خراسان رضوی خاطر نشان کرد: تغییر نرخ ارز مبنای ورودی گمرک و احتساب آن با بهای دلاری نیز می‌تواند قیمت کالای ورودی به کشور را افزایش دهد و به ویژه

برای مواد اولیه بخش تولید، به رشد بهای تمام شده کالا منجر شود.

● سهم استان از بودجه کشور باید به بیش از ۷/۸ در صد ارتقا یابد

برای ترسیم بهتر سیمای بودجه با حسین امیرحیمی، مدیر کل امور اقتصاد و دارایی خراسان رضوی گفت وگو کردیم. او توضیح داد: در بودجه سال ۱۴۰۱، سهم این استان از مجموع منابع درآمدی معادل ۱۶ هزار و ۳۱۶ میلیارد تومان است که این رقم در مقایسه با سال ۱۴۰۰ حدود ۱۳۵ درصد رشد داشته است. امیرحیمی ادامه داد: در خصوص تأمین درآمدهای سال ۱۴۰۱ استان خراسان رضوی حدود ۳/۴ درصد کل درآمد دولت در سال آینده را بر عهده دارد که این رقم کمتر از سهم استان‌های تهران، اصفهان، خوزستان و کرمان و نشان‌دهنده تأثیر عملکرد درآمدی هر استان در نظام بودجه‌ریزی کشور است.

این مقام مسئول متذکر شد: برای بررسی دقیق و تحلیل مناسب از وضعیت بودجه سال آینده، شاخص‌هایی مانندنسبت هزینه به منابع استان‌ها در نظر گرفته شد. امیرحیمی افزود: بودجه‌ریزی است، حائز اهمیت است. همچنین شاخص‌هایی در خصوص جذب و تخصیص اعتبارات مصوب می‌تواند در راستی آزمایی بودجه‌ریزی موثر باشد و در سال‌های گذشته خراسان رضوی تبه‌نخست کشور را در خصوص جذب منابع بودجه‌ای در اختیار داشته است. وی تاکید کرد: به نظر می‌رسد سهم استان از

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی خراسان رضوی

بحران و تنش پیش‌رو چه میزان اعتبار و برای تکمیل پروژه‌های آبی مشهد چه میزان بودجه نیاز است. مدیر عامل آبفای مشهد در گفت وگو با خراسان رضوی در این باره اظهار می‌کند: بخش محدودی از اعتبارات آبفای مشهد در قالب بودجه و به صورت پروژه‌های تعریف‌شده مشخص شده و بخش اصلی اعتبارات آبفای مشهد برش از اعتبارات متمرک ملی و اعتبارات توسعه متوازن ملی و استانی است.

● از ۱۹۰ میلیارد بازپرداخت تسهیلات تا تصفیه‌خانه ۷۳۰ میلیاردی

وی درباره اعتبار مورد نیاز تکمیل طرح‌های سه گانه آبفای مشهد می‌گوید: برای پروژه انتقال آب از سد دوستی حدود ۱۹۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز داریم تا بتوانیم تسهیلاتی را که در گذشته برای تکمیل طرح استفاده کردیم بازپرداخت کنیم. برای پروژه انتقال آب سدار داک با توجه به پیشرفت ۸۰ درصدی این پروژه به‌رای احداث تصفیه‌خانه این طرح ۷۳۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز است. برای تأسیسات فاضلاب شهر مشهد نیز طبق موافقت نامه قبلی ۶۶۰۰ میلیارد تومان اعتبار لازم است که طرح‌های فاضلاب مشهد به اتمام برسد اما مجوز‌های لازم برای استفاده از ماده ۵۶ دریافت شده زیر این اعتبارات کفاف نمی‌کند.

● نیاز ۱۱۸۴ میلیاردی برای طرح‌های اضطراری تنش آبی مشهد

مدیر عامل آبفای مشهد می‌گوید: بخش عمده اعتبارات آبفای مشهد از طریق اعتبارات مقابله با تنش آبی وزارت نیرو است و می‌افزاید: برای مقابله با تنش آبی سال ۱۴۰۰ تاکنون ۱۴۰ میلیارد تومان اعتبار از وزارت نیرو گرفته ایم و امیدواریم بتوانیم اعتبار بیشتری دریافت کنیم، علاوه بر این، ۲۲۹ میلیارد تومان اعتبار در قالب بند «ط» تبصره ۲ قانون بودجه در نظر گرفته شده ولی هنوز پرداخت نشده است که تلاش می‌کنیم ابلاغ این اعتبار را در یافت کنیم اما برای مقابله با تنش آبی مشهد در سال آینده، برای اجرای طرح‌های اضطراری تأمین آب شرب مشهد که پیوست قانون بودجه ندارند ۱۰۷۴ میلیارد تومان و جهت اجرای طرح‌های اضطراری تأمین آب روستاهای مشهد به حدود ۱۱۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز است. این اعتبارات تنها برای رفع تنش آبی سال آینده شهرستان مشهد نیاز است.

فعالان و صاحب نظران صنعتی و معدنی خراسان رضوی از خلأهای بودجه ۱۴۰۱ گفتند

تکرار بی‌مهری‌ها و کمبودها در اولین بودجه قرن

از بودجه استان کم لطفی کرده‌اند، چرا که نمایندگان مسائل و مشکلات استان را به نحو مقتضی در زمان بودجه مطرح نکردند و گر نه خراسان با توجه به شرایط خاصی که در ابعاد گردشگری و حاشیه نشینی دارد، قطعاً باید جایگاه بهتری در لایحه بودجه ۱۴۰۱ داشت.

● ضعف حمایت‌های دولتی از معادن کوچک
احمد رضا صفار طبسی، رئیس کمیسیون معدن و صنایع معدنی خراسان رضوی به نمایندگی از بخشی که ظرفیت‌های فراوانی داشته اما مورد غفلت بوده است، بیان کرد: امید می‌رود دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۱ تسهیلاتی را به بخش معدن ارائه کند تا از تداوم بعضی خام‌فروشی‌ها در این بخش جلوگیری شود. در واقع فعالان حوزه معدن نیز از خام‌فروشی زبان جدی می‌بینند اما از آن جایی که تسهیلاتی برای فراوری ندارند راهی جز خام‌فروشی برای آنان باقی نمی‌ماند. تسهیلاتی بودجه ۱۴۰۱ تسهیلاتی معدن داده شود تا معدن‌دار بتواند زنجیره تأمین خود را تا ۷۰ درصد تکمیل و سنگ‌های معدنی را فراوری شده عرضه و ارزش افزوده خلق کند. وی اظهار کرد: نکته قابل تامل آن است که دولت در حمایت‌هایش چه مستقیم و چه غیرمستقیم، بیشتر به شرکت‌های معدنی فعال در بخش بروس توجه دارد که زنجیره تولید در آن‌ها تقریباً کامل است و درآمد‌های در خوری دارند. نمی‌شود قوانین و رویه‌ها و هزینه‌ها برای هر دو بخش یکسان باشد. تداوم این رویه، تعطیلی معادن خرد در ادبی خواهد داشت. هم اکنون شاهدیم که دولت بر اساس وضعیت این شرکت‌ها، برای دیگر معادن برنامه تدوین می‌کند که قطعاً این روند، خسرانی جدی برای معادن کوچک رقم می‌زند.

این فعال معدنی خاطر نشان کرد: نکته دیگر این که، ماشین آلات حوزه معدن مستهلک و مربوط به ۱۰ تا ۲۰ سال قبل است. دولت هم اکنون در حال اعطای مجوزهایی برای خرید و واردات ماشین آلات این بخش است که البته هنوز شامل حال تمام معدن‌داران نمی‌شود. باید هماهنگی‌های لازم صورت بگیرد تا دولت به معادن کوچک نیز اجازه واردات ماشین‌آلات را بدهد و به توسعه زیر ساخت‌های این بخش کمک کند.

اثنی عشری نقیبی به الزامات بودجه‌ای کشور زد و یادآور شد: باطلبع سرمایه‌گذاری‌های دولت باید متمرکز بر بخش مولد باشد و حمایت موثر از تولید، اقتصاد را به سمت و سوی پایداری سوق می‌دهد. هم اکنون فناوری واحدهای تولیدی بسیار فرسوده هستند و بیشتر شرکت‌ها به ضعف عطف مالی تداونسته‌اند برای به‌روزرسانی فناوری تولیدشان اقدام کنند، به ویژه آن که مسئله تحریم‌ها و بحث انتقال ارز و پول، مانع نوسازی فناوری شده است. متأسفانه با افزایش نرخ ارز و وجود تحریم‌ها، این امکان عملاً از واحدهای تولیدی سلب شده است. بنابر این این مسائل به عنوان چالش‌های بخش صنعت باید در بودجه ۱۴۰۱ لحاظ شود.

رئیس کمیسیون مالیات، کار و تأمین اجتماعی خراسان رضوی یادآور شد: متأسفانه نبود ارتباطات بین المللی و تحریم‌ها هم حوزه صادرات را تحت تأثیر قرار داده است به طوری که صادره را به سختی انجام می‌گیرد و نقل و انتقال پول عملاً امکان‌پذیر نیست. در چنین شرایطی، هر بندی در بودجه که هزینه مضاعف به ورود مواد اولیه کارخانجات بیفزاید، می‌تواند به‌رکود و چه بسا توقف تولید منجر شود. بنابر این صنعت در پلاتکلیفی قرار دارد و با این بودجه انقباضی نمی‌توان رشد صنایع را انتظار داشت.

اثنی عشری خاطر نشان کرد: در بودجه ۳/۵ درصد رشد بهره‌وری هدف‌گذاری شده است که قاعدتاً باید سیاست‌های دولت در زمینه بهره‌وری مشخص شود تا ابهام درباره امکان تحقق آن، برطرف شود. توأمان باید اعلام شود که چه مشوق‌هایی برای بخش خصوصی به منظور ارتقای بهره‌وری در نظر گرفته شده است. متأسفانه ما در بخش دولتی و خصوصی در خصوص اندازه‌گیری این شاخص غفلت کرده ایم و با شاخص‌هایی که منجر به بهره‌وری می‌شود آشنا نیستیم، بنابر این باید در این حوزه هم کار تبلیغاتی و هم آموزشی انجام گیرد. با این حال نکته قابل توجه آن است که ۳/۵ درصد سهم بالایی در بهره‌وری دارد و این درصد آسانی است که اگر محقق شود، اتفاق خوبی خواهد بود.

وی گوشه چشمی به جایگاه خراسان رضوی در لایحه بودجه داشت و یادآور شد: به اعتقاد بنده مسئولان و نمایندگان مجلس در حمایت